

Strategiplan for forskning og utvikling

Helse Nord-Trøndelag HF,
2004-2007

Unless you try to do something beyond what you
have already mastered, you will never grow

E.R. Osborn

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Hva legger vi i begrepene forskning og utvikling?	3
1.3 Hvorfor drive forskning og utviklingsarbeid i Helse Nord-Trøndelag?	4
1.4 Nasjonale, regionale og interne føringer.....	4
1.5 Mandat, arbeidsgruppe og referansegruppe.....	4
2. STATUS FoU-VIRKSOMHET	6
2.1 Organisering av FoU	6
2.1.1 Struktur.....	6
2.1.2 Forskningsfond og oppdragsforskning.....	7
2.1.3 Forskningskompetanse og aktivitet pr. 31.12.2003.....	7
2.1.4 Forskningsformidling	8
2.1.5 Holdning til forskning	8
2.2 Styrke i dag.....	9
2.3 Forbedringspunkter.....	9
2.4 Utfordringer	10
2.5 Kritiske suksessfaktorer.....	10
3. SAMARBEIDSPARTNERE	11
4. BRUKERNES SYNSPUNKTER	12
5. MÅL	14
5.1 Hovedmål:	14
5.2 Delmål:.....	14
5.3 Resultatmål.....	14
6. TILTAK	15
6.1 Bygge opp nødvendig infrastruktur for FoU.....	15
6.2 Utvikle kultur hos ledere og medarbeidere for FoU arbeid.....	15
6.3 Innarbeide FoU aktivitet i avdelingenes virksomhetsplan og.....	15
implementere resultater fra FoU arbeid	15
6.4 Nettverk av samarbeidspartnere	16
6.5 Formidling av FoU resultater.....	16
6.6 Identifisere satsningsområder og spisskompetanse	17
6.7 Stimulere til tverrfaglig FoU aktivitet:.....	17
7. ØKONOMI	18
7.1 Ressursbehov.....	18
8. FRAMDRIFTSPLAN	19

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Forskning og utvikling er nødvendige forutsetninger for kunnskapsbasert pasientbehandling og har vært et formalisert regionalt anliggende i Midt-Norge siden etableringen av Regionalt helseutvalg i 1977 som ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 9 (1974-75). Helse Midt-Norge RHF (HMN) har lagt vekt på å videreføre og videreutvikle forskning og fagutvikling i regionen i tråd med etablerte regionale føringer og eiers styringssignaler. Forskning er et av fire satsningsområder også i Strategiplanen for Helse Nord-Trøndelag HF (HNT). På mange områder har forskningsaktiviteten i HNT vært god, men med forskjeller innad i foretaket, slik at det er nødvendig med en overordnet strategiplan.

1.2 Hva legger vi i begrepene forskning og utvikling?

I henhold til OECDs Frascatiavtale er forsknings- og utviklingsarbeid **definert** slik:

- **Forskning og utviklingsarbeid (FoU)** er kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap – herunder kunnskap om mennesket, kultur og samfunn – og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser.
- **Grunnforskning** er eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta, uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.
- **Anvendt forskning** er også virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er imidlertid primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.
- **Utviklingsarbeid** er systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å fremstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

FoU-begrepet favner et vidt område og ulike prosjekttyper. Et gjennomgående krav er imidlertid at FoU-prosjekter skal ha en tilfredsstillende faglig kvalitet og frembringe ny kunnskap. Videre er det et mål at FoU-virksomheten skal dokumenteres og publiseres enten i egen publikasjonsserie eller i andre anerkjente dokumentasjonsmedier eller dokumentasjonsformer.

Kompetansebegrepet:

Forskning blir ofte koblet sammen med kompetanseutvikling. Kompetanse defineres som en kombinasjon av kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Videre skilles det mellom realkompetanse og formalkompetanse. Formalkompetanse oppnås gjennom formaliserte studier og forskerutdanning. Realkompetanse oppstår som en kombinasjon av formalisert og erfaringsbasert kunnskap. Begge former for kompetanse er viktige delkomponenter i FoU-arbeidet.

1.3 Hvorfor drive forskning og utviklingsarbeid i Helse Nord-Trøndelag?

Forskning er en lovpålagt oppgave for alle helseforetak og er et av fire satsningsområder i HNT. Forskning og utvikling er en grunnleggende forutsetning for all kunnskapsbasert pasientbehandling og er et viktig strategisk hjelpemiddel i prioritering, styring og ledelse.

Forskning er nødvendig for:

- Å gi befolkningen tilfredsstillende tjenestetilbud i dag og legge til rette for tjenestetilbudet i morgen
- Å øke kompetanse og evne til kritisk tenkning
- Å kunne vurdere og tidlig ta i bruk ny metodikk
- Å vite hva som er god og nyttig - og hva som er skadelig behandling slik at grunnleggende etiske verdier kan oppfylles
- Å bidra til gode dynamiske og spennende arbeidsplasser og dermed også til å beholde og rekruttere dyktig fagpersonell
- Å kunne være konkurransedyktig i dagens Helse-Norge

1.4 Nasjonale, regionale og interne føringer

En lang rekke vedtak, dokumenter, utredninger, lover og forskrifter er knyttet til forskning og utvikling.

Det formelle grunnlaget for at HNT skal drive forskning og utvikling er lov om spesialisthelsetjenester 3-8 hvor forskning er en av sykehusenes lovpålagte oppgaver. Dette er utdypet i Ot.prp.nr.66 (2000-01), Instruks for styret Helse Midt-Norge RHF om forholdet til universiteter og høyskoler (19.06.02), Sykehusreformen, noen eierperspektiv (SHD jan 2002), Stiftelsesprotokoll med vedtekter for Helse Nord-Trøndelag HF av 13.12.2001, Basisdokument Helse Nord-Trøndelag HF, 11.02.2002. Styringsdokumenter og Masterdokument 2002 -3 fremhever alle forskning og utvikling som sentrale virksomhets- og produksjonsområder for Helse Midt-Norge og Helse Nord-Trøndelag.

1.5 Mandat, arbeidsgruppe og referansegruppe

Mandat:

Etter oppdrag fra adm. direktør (brev av 26.05.2003), ble det opprettet en arbeidsgruppe og en referansegruppe for å utarbeide en strategiplan for forskning og utviklingsarbeid (jfr styringsdokument 2003) i Helse Nord Trøndelag med følgende mandat:

HNT HF har forskning som et av sine satsningsområder. Overordnet målsetting for forsknings- og utviklingsarbeid er å bedre pasientbehandling og omsorg gjennom økt kunnskap og kompetanse, bedre evne til kritisk tenkning og kvalitetssikring, og å være et virkemiddel for rekruttering og for å beholde dyktig personell.

Strategiplanen (SFOU-HNT) skal innpasses regional (HMN RHF) strategiplan for forskning og utvikling og tilpasses sentrale føringer og styringsdokumenter. Den skal samtidig ivareta HNT HF's egne behov og muligheter for forskning og utvikling og for samarbeidspartnere innenfor og utenfor regionen.

SFOU-HNT skal beskrive nåsituasjon, utfordringer fremover, forslag til satsningsområder med tiltak, organisering av virksomheten, samhandling og samarbeidspartnere, samt kostnader og finansiering.

SFOU-HNT skal være tilstrekkelig konkret til å være et styringsverktøy.

Leder for FoU stab bes om å ta ansvaret for å opprette og lede en arbeidsgruppe som skal ha ansvaret for utarbeidelsen av SFOU-HNT, og at det opprettes en referansegruppe som støtte for arbeidsgruppen. I sammensetningen av referansegruppen bør det tas hensyn til interesse og erfaring med forskning og utviklingsarbeid, akademisk kompetanse, tverrfaglighet og geografi.

Arbeidsgruppen har bestått av:

Turid Lingaas Holmen, leder FoU-stab
 Maria Gaard, avd.overlege, kirurgisk klinikk
 Eystein Stordal, rådgiver FoU-stab og overlege, psykiatrisk klinikk
 Nils Håvard Dahl, avd.overlege, psykiatrisk klinikk, FFE
 Wenche Dehli, leder fag-stab
 Astri Kvernland, helsefaglig rådgiver, fag-stab
 Bente Rømo Sjøeng, sekretær FoU

Referansegruppen har bestått av:

Marit Bjartveit Krüger, klinikkleder psykiatrisk klinikk
 Kristian Hveem, overlege, postdoc. dr. med, medisinsk klinikk
 Tormod Rimehaug, psykolog, 1. amanuensis, barn og familie klinikken
 Ole Petter Dahl, overlege, medisinsk klinikk
 Olav Bremnes, avdelingsleder, psykiatrisk klinikk
 Gunnfrid Størvold, fysioterapeut, barn og familieklinikken
 Øyvind Stenvik, medisinskfaglig ansvarlig, fag-stab
 Bjørn Hildrum, doktorgradsstipendiat, psykiatrisk klinikk
 Åse Mossing Rønning, brukerrepresentant, FFO
 Bjørnar Lillefloth, brukerrepresentant, FFO

Arbeidsgruppen har hatt 5 møter. Forslag til plan, ble forelagt referansegruppen.
 Referansegruppen har hatt to halvdagsmøter. Det ene på Sykehuset Levanger og det andre på Sykehuset Namsos.

Redaksjonen er avsluttet 2. april 2004.

2. STATUS FoU-VIRKSOMHET

2.1 Organisering av FoU

2.1.1 Struktur

En FoU avdeling ble opprettet ved Sykehuset Levanger i 1999. Helse Nord-Trøndelag HF har etter omorganiseringen opprettet en FoU- stab organisert i en stabsfunksjon for direktøren. Psykiatrisk klinikk har i tillegg enheten for Fagutvikling og forskning (FFE) og Barn og familie klinikken har en ansatt tilknyttet RBUP, NTNU (50%) for stimulering av forskning. Det er ikke opprettet eget forskningsutvalg.

FoU- stab:

Stabens oppgave er å stimulere til, gi veiledning og støtte opp om forsknings- og utviklingsarbeid i helseforetaket. Staben er rådgivende for FoU virksomhet og har saksbehandlingsansvar for foretaksledelsen og tilrettelegger styringsdata. Bibliotekene og Arken opplæring/kurssenter er lagt til FoU stab. FoU stab har følgende ansatte:

- Leder (60%) med medisinsk doktorgrad og vitenskapelig veiledningskompetanse
- Rådgiver, overlege Namsos (80%) med vitenskapelig veiledningskompetanse
- Sekretær (50% sekretær, 50% lønnet i kvalitetsregister prosjektet)
- IT-konsulent (100%)
- Opplæringsleder (100%, har også oppgaver for fag-stab)
- Bibliotekarere (100% Levanger, 50% Namsos)

- Sekretariat for Fylkeskomiteen for forebyggende helsearbeid (100%, lønnes av Nord Trøndelag Fylkeskommune)
- Prosjektmedarbeider i barneastmaprosjektet (25%, lønnes av prosjektmidler)

FoU stab har i dag 1 ½ stilling mindre enn i 2002 og mangler helt høgskoleutdannet personell med forskningskompetanse. FoU stab har eget lønns og driftsbudsjett, men det er ikke avsatt egne midler til FoU aktivitet.

Ved Sykehuset Levanger er det avsatt egne lokaler til FoU stab, mens slike lokaler mangler ved Sykehuset Namsos. I Levanger er det også et forskningslaboratorium som pr i dag leies av HUNT (Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag) forskningssenter for DNA-ekstraksjon fra HUNT biobank.

FFE:

Ved psykiatrisk klinikk har man etablert en egen forsknings- og fagutviklingsenhet – FFE. Den ble etablert i 1998, med 4 personer i til sammen 3,0 stilling. Fra 01.01.04 kom en ny medarbeider i Namsos i 50% stilling. Gruppen er sammensatt profesjonsuavhengig og har komplementære egenskaper. I tillegg har enheten tilknyttet en 20% ekstern veileder fra NTNU. Alt arbeid utføres etter to føringer - faglig kvalitet og pasientrettigheter etter lovverket.

FFEs hovedoppgaver er å bistå ved forskning og fagutviklingsarbeid som gjøres i psykiatrisk klinikk. I tillegg til rådgivende virksomhet arrangeres kurs, gis brukersupport på IT og pasientinformasjon.

Andre:

Det er opprettet en 20% 1. amanuensis stilling ved Enhet for klinisk forskning, NTNU, med arbeidsplass Helse Nord-Trøndelag og med oppgave å stimulere klinisk forskning i foretaket. Stillingen er enda ikke formelt på plass. Regionalt senter for barne- og ungdomspsykiatri har også hatt en 20% stilling tilknyttet FoU arbeid i Helse Nord-Trøndelag.

2.1.2 Forskningsfond og oppdragsforskning

Forskningsfondene ved Sykehuset Levanger og Sykehuset Namsos er slått sammen til et felles forskningsfond for Helse Nord-Trøndelag (kapital ca 3 mill kr). Midler (i hovedsak avkastning av kapitalen) utdeles to ganger i året etter søknad. I tillegg finnes Egil Kjeldaas legat og Arnstads stiftelse ved Sykehuset Levanger. Det finnes også noen fond knyttet til avdelinger med utgangspunkt i gaver eller oppdragsforskning for industrien. Total oversikt over disse mangler.

Sykehuset Levanger har siden 1995 hatt avtale om organisering av oppdragsforskning gjennom SINTEF Unimed. Det er nylig opprettet en felles organisering av oppdragsforskning i HNT gjennom SINTEF Helse.

2.1.3 Forskningskompetanse og aktivitet pr. 31.12.2003

Ansatte med:	Antall:
Medisinsk doktorgrad	12
Disputas i 2003	1
Akademisk bistilling ved NTNU (1. amanuensis/lektorat)	3
Høgskoleutdannede med hovedfag	6
Post doktorstipend NTNU	2
Doktorgradsstipend NTNU	7
Medline-registrerte artikler med ansatte i HNT på forfatterlisten	20

I tillegg vurderes fem pågående prosjekter som potensielle doktorgradsprosjekter (PhD-prosjekter) (psykiatri og medisin), og det er flere utviklingsprosjekter i klinikkene. Alle prosjektene har epidemiologiske og/eller kliniske problemstillinger.

De fleste med doktorgrad er ansatt ved Sykehuset Levanger. Doktoravhandlingene er innen indremedisin, kirurgi, pediatri, psykiatri, laboratoriefag og øye. Under halvparten av de med doktorgrad er fortsatt aktive med forskning. Alle doktorgradsstipendiaterne, utenom 1 (røntgen), er innen psykiatri (voksen og barn), post doc stipendiater er innen medisin og pediatri, 7 av 9 stipendiater arbeider med data fra HUNT. Alle er knyttet til et institutt ved NTNU, men har under stipendiattiden også ansettelsesforhold ved HNT HF.

Flere kliniske fag mangler forskningsaktivitet, og det mangler forskningsaktivitet på doktorgradsnivå blant høgskoleutdannede.

2.1.4 Forskningsformidling

I samarbeid med informasjonsmedarbeidere og FoU stab er det laget konkrete planer for forskningsformidling. Her inngår nasjonale og internasjonale publikasjoner og presentasjoner av resultater på fagmøter og kongresser. Pågående forskningsaktivitet presenteres fast i internavisa "Friskmeldinga", og det er etablert en rapportserie for HNT. Det er behov for mer konkret strategi i forhold til spredning av forskningsresultater til presse, populærvitenskapelige publikasjoner og Internett.

2.1.5 Holdning til forskning

Ledelsen og styret har en positiv holdning til forskning og utviklingsaktivitet. Kulturen for FoU aktivitet i de kliniske avdelingene varierer mye, fra avdelinger med god tradisjon og kultur for forskning til avdelinger der FoU aktivitet er helt fraværende.

Det blir ofte en konflikt mellom klinisk virksomhet og forskning både når det gjelder tidsbruk, produksjon/økonomi og personell. Bare i noen få avdelinger inngår forskning som en naturlig del av driften hvor det settes av tid og ressurser til forskning i vanlig arbeidsplan.

2.2 Styrke i dag

- FoU organisert som en stabsfunksjon under direktøren
- Positiv holdning til forskning i foretaksledelsen og styret
- Oversiktlig i organiseringen av helsetjenesten
- Et nært samarbeid med HUNT forskningscenter, Verdal, DMF, NTNU gjennom utnyttelse av data, veilederkompetanse og biobank
- Stor forskningsaktivitet også med prosjekter av høy internasjonal standard.
- Flere ansatte har akademisk forskningskompetanse
- Det er engasjement også for mindre prosjekter som evaluerer kvalitet på behandling og pasientomsorg. Flere deltar i medikamentutprøving
- Engasjement i opprettelsen av kvalitetsregistre (endepunksregistre)
- Flere ansatte har også ansettelsesforhold ved NTNU

2.3 Forbedringspunkter

- Forsknings- og utviklingsarbeid som en naturlig del av alle kliniske avdelingers aktivitet
- Tid, person- og økonomiske ressurser for forskning i avdelingene
- Rekrutteringstiltak
- Utnyttelse av eksisterende akademisk kompetanse i veiledning og initiering av nye prosjekter
- Tverrfaglighet. Forskningsaktivitet på akademisk nivå i flere yrkesgrupper og samarbeid mellom yrkesgrupper om prosjekter
- Stimulering av forskningsaktivitet i Namsos
- Kvalitetssikring og evaluering av dagens behandling, omsorg og pasientopplæring
- Samordning av dokumentasjonsrutiner
- Samarbeid med høgskoler, universitet og andre helseforetak i regionen. Flere bistillinger knyttet til universitet og høgskole
- Regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid
- Formidling, rapportering og publisering
- Produksjonsmål tilpasset helseforetakets behov
- Oppfølging og registrering av pågående prosjekter
- Kapasitet til metode- og statistikkveiledning i FoU-stab

2.4 utfordringer

- Å forankre betydning av forskning innad i avdelingene med mulighet til å innarbeide FoU aktivitet som en naturlig del av avdelingenes aktivitet
- Å stimulere til forskning på internasjonalt nivå både i Namsos og Levanger
- Å stimulere til tverrfaglig forskningssamarbeid og forskningsaktivitet på doktorgradsnivå innen flere yrkesgrupper
- Å satse på helsetjenesteforskning i sykehus med evaluering av pasientrettede tjenester, opplæring, behandling og omsorg
- Å drive aktiv forskningsformidling i form av internasjonale artikler, artikler i fagtidsskrift og presentasjoner ved kongresser og møter, men også populærvitenskapelig formidling til ansatte, politikere og befolkningen generelt
- Å opprettholde og videreutvikle samarbeidet med HUNT forskningssenter, NTNU, om Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag
- Å knytte sterkere samarbeidsakser til både høyskole- og universitetsmiljø
- Å utarbeide gode rekrutteringstiltak og produksjonsmål for forskning som er tilpasset HNTs behov
- Å bruke HNTs satsing på forskning i rekruttering av fagpersonell

2.5 Kritiske suksessfaktorer

- Å forankre betydningen og viktigheten av forsknings- og utviklingsarbeid i sykehus i ledelsen og i avdelingene, og integrere FoU aktivitet i aktivitetsplaner
- Rekruttering av kvalifisert personell til forskning. Dette krever rekrutteringstiltak som er tilpasset foretakets ressursbehov både for klinisk arbeid og forskning og vil innebære mulighet for fleksible stipendiat og stillingsandeler
- Tilstrekkelige økonomiske ressurser til FoU aktivitet
- Utnytte HNTs fortrinn i samarbeid med HUNT, NTNU

3. SAMARBEIDSPARTNERE

Universiteter:

I alle doktorgradsprosjektene er det etablert samarbeid mellom den enkelte kandidat og universitet, vesentlig med det medisinske (DMF) og samfunnsvitenskapelige fakultet (SVT) ved NTNU, men noen kandidater samarbeider også konkret med miljøer ved de andre universitetene i Norge (Oslo, Bergen og Tromsø). Samarbeidet med HUNT forskningssenter (NTNU), Verdal, har hatt særlig stor betydning for forskningsaktiviteten i HNT. Flere prosjekter har internasjonale samarbeidspartnere.

Høgskoler:

Det er etablert samarbeid mellom Helse Nord-Trøndelag HF og HiNT, med planer om mer konkret forskningssamarbeid. Både i Namsos og Levanger er det konkrete samarbeidsprosjekter. Møter mellom ansatte på HiNT og FoU er gjennomført. I et utviklingsprosjekt er det også samarbeid med Høgskolen i Volda.

Andre helseforetak i regionen:

Det er opprettet forskningssamarbeid mellom HNT og St. Olavs Hospital, men ikke med de andre foretakene i regionen

Kommunene i Nord-Trøndelag:

Utviklingsprosjekter har vært gjennomført i samarbeid med enkelte kommuner.

Andre samarbeidspartnere:

Innen psykiatri er miljøet ved sykehusene i Nord-Trøndelag involvert i Nettverk for Psykiatrisk Epidemiologi (NEPE) (ref Norsk Epidemiologi 2003;13:51-54) og Nordisk Forening for Psykiatrisk Epidemiologi (NAPE) (ref Norsk Epidemiologi 2002;12:361-363) der norsk styremedlem er ansatt i Helse Nord-Trøndelag HF.

Det er ikke etablert samarbeidsprosjekter mellom helseforetaket og næringslivet.

4. BRUKERNES SYNSPUNKTER

Gjennom forskning får en tilgang til den nyeste kunnskap om effektive og gode behandlingsformer. Innenfor områder hvor både teknologi og kunnskap endres fort, er dette særskilt viktig. Den kliniske forskningen i Norge har i mange år vist en utvikling som har gitt grunn til bekymring. Det er derfor svært viktig å fokusere på klinisk forskningen framover. Ved å målrette forskningen mot behandlingstilbudet til store pasientgrupper som kronikere, pasienter med sammensette lidelser, rusmisbrukere og psykiatriske pasienter, vil en dessuten oppnå store samfunnsøkonomiske gevinster og kunne gi et bedre tilbud til disse gruppene.

Det er viktig med et godt samarbeid mellom brukerorganisasjoner, helseforetak, universitet og høyskole. Dette vil danne nettverk som sikrer god forskning med pasienten i fokus. For forskerne og forskningsmiljøene er det også viktig at disse er seg bevisst den betydelige dreiningen som har skjedd de siste årene, med langt større pasient- og brukerinnyflytelse innenfor alle av spesialisthelsetjenestens oppgaver. Stikkord her er pasientrettighetslov, rett til helsehjelp, rett til medvirkning, rett til valg, individuell plan m.m. Deltagelse i planprosesser, i styrer og utvalg, i prioriteringsarbeid, budsjettarbeid o.a. er også eksempler på viktige arenaer for brukervedvirkning

For brukeren er forskning og utvikling først og fremst verktøy som sikrer utvikling av nye, bedre og mer effektive behandlingsmetoder, og som kan føre til økt livskvalitet. For brukerne er også den lovmessige reguleringen av medisinsk forskning av stor betydning. Her oppleves i dag et regelverk som er fragmentert, uoversiktlig og vanskelig tilgjengelig. Det oppleves tvilsomt om det ivaretar den rette balansen mellom hensynet til pasient og individ, til felleskap og samfunn, og til forskning og forskere. Vi mener gjeldende regelverk, inklusive det store antall lover og forskrifter som er knyttet til dette, må gjennomgå med sikte på forbedring, forenkling og modernisering for å sikre individ og samfunn en forskning og forskere på internasjonalt nivå. HMN RHF og HNT HF må engasjere seg i dette arbeidet. Dette gjelder ikke minst i forhold til biobanker og bioteknologi.

For brukeren er det av stor viktighet at forskning og utvikling når fram i alle deler av regionen, enten ved konkret egen forsknings- og utviklingsaktivitet, eller ved velfungerende forskningsformidling. Dette siste gjelder bl.a. evne og mulighet til å ta inn ny viten, ikke bare fra egen region, men også nasjonalt og internasjonalt. Her er det også viktig at forskningsresultatene blir lagt fram på en best mulig forståelig måte. For brukeren er det resultatet som teller, at møtet mellom helsepersonell og pasient preges av oppdatert kunnskap og kompetanse.

For brukeren er også betydningen av forskning og utvikling i forhold til læring og mestring, livskvalitet og samfunnsnytte viktig.

Formidling av forskningsresultater og resultater av utviklingsarbeid er av betydning, ikke bare mellom forskere og helsepersonell, men også mellom forskere og brukere. Og på dette området mener vi det er klare behov for å utvikle bedre metoder for formidling av kunnskap, informasjon og veiledning til brukerne. Slik formidling av kunnskap er også av avgjørende betydning for en effektiv og god brukervedvirkning. Brukerne bør, gjerne gjennom brukerutvalg, være aktivt med i utvikling av forsknings- og utviklingsstrategiske handlingsplaner, hvilke veivalg som bør tas og hvordan prioritere.

For brukeren må følgende hovedlinjer være retningsgivende for forsknings- og utviklingsarbeid innenfor foretakene:

Forskning og utvikling skal bidra til:

- Å utvikle nye behandlingsmetoder som gir bedre behandling og økt livskvalitet for pasienten
- Å skape bedre tilbud til kronikere, eldre og pasienter med sammensatte lidelser, deriblant rus og psykiatri
- Å utvikle bedre metoder for formidling av informasjon og veiledning til brukerne
- Å utvikle system og metoder for god brukermedvirkning

Skal dette lykkes må forsknings- og utviklingsarbeidet ha hovedfokus på klinisk forskning, både individrettet og systemrettet. Det må legges vekt på å bygge opp gode kliniske miljø og det må identifiseres satsningsområder (ikke minst gjelder det å identifisere og støtte områder hvor forsknings- og utviklingsarbeidet i dag står svakt (jfr. kronikeromsorg med rehabilitering, habilitering og forebyggende helsearbeid)). Det er også viktig å sikre ryddighet i forholdet til den farmasøytiske industrien.

5. MÅL

5.1 Hovedmål:

Spesialisthelsetjenesten i HNT skal holde høy faglig standard som kan dokumenteres. Forsknings- og utviklingsarbeid i HNT skal sikre pasientene best mulig utredning, behandling, omsorg og helserelatert livskvalitet gjennom:

- økt kunnskap og kompetanse
- bedret evne til kritisk tenkning
- implementering og utvikling av nye behandlingsformer og metodikk
- kvalitetssikring av utførte rutiner
- evaluering av behandling og pasientopplæring
- rekruttering av dyktig personell

5.2 Delmål:

- Å bygge opp nødvendig infrastruktur for FoU arbeid
- Å utvikle kultur hos ledere og medarbeidere for FoU som en integrert del av spesialisthelsetjenestens oppdrag og som nødvendig grunnlag for kunnskapsbasert praksis
- Å innarbeide FoU aktivitet i avdelingenes virksomhetsplan og følge opp og implementere resultater fra FoU arbeid i den kliniske hverdag
- Å skape et nettverk av samarbeidspartnere ved universiteter, høyskoler og andre helseforetak i regionen, nasjonalt og internasjonalt
- Å bidra med aktiv forskningsformidling i internasjonale og nasjonale fagmiljø, men også til pasienter, ansatte, politikere og befolkningen generelt
- Å stimulere til tverrfaglig forskning på akademisk nivå og innen enkeltprosjekter

5.3 Resultatmål

Med bakgrunn i resultatmål for FoU foreslått av HMN RHF skal HNT frem mot 2007 ha:

- Minst 2% av brutto driftsbudsjett avsatt til forskning og utvikling
- Minst 15 doktorgradsstipendiater ¹, hvorav minst en med høyskolebakgrunn
- Minst 4 post doc stipendiater ¹
- Minst 10 hovedfagskandidater
- Minst 30 publikasjoner ² gjennomsnittlig pr år
- Minst 2 samarbeidsprosjekter mellom Namsos og Levanger
- Minst 2 samarbeidsprosjekter med samarbeidspartnere
- Identifisert og på gang FoU-satsningsområder og oppbygging av spisskompetanse

¹ Stipendiater med ansettelsesforhold i HNT HF

² Publikasjoner med ansatte i HNT HF på forfatterlisten

6. TILTAK

6.1 Bygge opp nødvendig infrastruktur for FoU

- Opprette forskningsutvalg med brukerrepresentanter
- Styrke FoU stab med veilednings- og metodekompetanse (minst 250% stillingsandel fra dagens nivå)
- Oppnevne en FoU ansvarlig/kontaktperson ved hver behandlingsrelatert klinikk
- Forskningskompetanse/veiledningskompetanse, (minst 50% stillingsandel) og sekretærhjelp (minst 50% stillingsandel) tilknyttet hver av de behandlingsrelaterte klinikkene
- Etablere tilgang til dataverktøy som statistikkprogram, referansehåndteringsverktøy og online tidsskrifter i samarbeid med HMN RHF
- Avsette lokaler til FoU aktivitet ved begge sykehus og i de enkelte klinikkene

6.2 Utvikle kultur hos ledere og medarbeidere for FoU arbeid

- Føringer fra ledelse og styret gjennom strategiplan og handlingsplan
- FoU skal være tema på lederutviklingsprogrammene på alle nivå
- Bruke FoU satsning i rekruttering av fagpersonell gjennom å fokusere på FoU aktivitet i presentasjon av klinikker og avdelinger og i stillingsutlysninger

6.3 Innarbeide FoU aktivitet i avdelingenes virksomhetsplan og implementere resultater fra FoU arbeid

- Det skal dokumenteres at FoU aktivitet er et ledd i den faglige kvalitetssikringen og evaluering av behandling og omsorg. Produksjonsmål for FoU-aktivitet tilpasset klinikkens behov utarbeides
- Det skal avsettes tid til FoU arbeid i klinikkene
- Minst to helsearbeidere, i forskjellige yrkesgrupper, bør til enhver tid ha avsatt deler av arbeidstiden til FoU arbeid. Dette innarbeides i arbeidsplanene
- FoU aktivitet inkluderes i ansettelsesavtaler for utdanningsstillinger. I løpet av utdannelsen skal det produseres minst en artikkel eller rapport og en presentasjon av arbeidet ved regionale, nasjonale eller internasjonale konferanser
- Individuelle kompetanseplaner for FoU aktivitet utarbeides
- Det avsettes stipendmidler for kortere perioder for å utarbeide prosjekter eller ferdigstille resultater og publikasjoner
- Det etableres stillingshjemler som kan disponeres etter behov (vikarer)
- Det gis mulighet til spesialistutdanning kombinert med doktorgradsløp
- FoU aktivitet skal være et produksjonsmål med økonomisk uttelling i henhold til nasjonale retningslinjer, retningslinjer utarbeidet av HMN RHF og retningslinjer utarbeidet av Forskningsutvalget i HNT HF
- FoU aktivitet og kostnader kartlegges

6.4 Bygge opp nettverk av samarbeidspartnere

- For å gjennomføre forskning på et relevant internasjonalt nivå opprettes og opprettholdes kontakter med gode nasjonale og internasjonale forskningsmiljø
- Videreføre og utvikle samarbeid med både det Medisinske fakultet og Samfunnsvitenskaplige fakultet ved NTNU og høyskoler i helseregionen
- Videreføre det nære samarbeidet med HUNT forskningscenter, NTNU ved å :
 - samarbeide om fagkompetanse og veiledningskompetanse
 - samarbeide om utvikling av kvalitetsregistre/endepunksregistre
 - utnytte eksisterende HUNT-data til nye forskningsprosjekter
 - stimulere til nært samarbeid mellom epidemiologisk og klinisk forskning
 - delta i planlegging og gjennomføring av HUNT 3 (lab og prosjekter)
 - delta i utviklingen av HUNT biobank og bygge et nært faglig samarbeid mellom HUNT biobank, og avdeling for laboratoriemedisin og dermed utnytte den molekylærbiologiske fagkompetanse som blir tilknyttet HUNT biobank
- Videreføre samarbeidet med Høgskolen i Nord-Trøndelag (HiNT)
- Opprette prosjektsamarbeid mellom HNT og HiNT
- Delta i multisenterstudier
- Opprette samarbeid og samarbeidsprosjekt med kommunene i Nord-Trøndelag

6.5 Formidling av FoU resultater

- Plan for forskningsformidling til ansatte, politikere og befolkningen generelt videreutvikles i samarbeid med informasjonsrådgiver og HMN RHF (Friskmeldinga, presse, Internett)
- Det stimuleres til publisering og presentasjon av FoU aktivitet ved
 - tilbud om individuell hjelp og veiledning
 - kurs i publisering og presentasjonsteknikk
 - økonomisk og praktisk støtte til deltagelse på konferanser og kongresser hvor resultater presenteres
- FoU skal synliggjøres som en del av HNT HF's oppdrag og samfunnsaktivitet
- Hver klinikk og hver avdeling pålegges å rapportere FoU produksjon. Dette gjøres tilgjengelig både internt i HNT og via HNTs hjemmeside på Internett og brukes også aktivt i rekrutteringen av fagpersoner
- I samråd med Forskningsutvalget utarbeides det produksjonsmål som er tilpasset HNTs behov i tillegg til doktorgrader og vitenskapelige artikler.
- HNT HF skal være representert på HMN RHF's årlige forsknings- og utviklingskonferanse
- "Forskningsforum i HNT" gjenopprettes
- "Årets FoU aktivitet" belønnes

6.6 Identifisere satsningsområder og spisskompetanse

- Satsningsområder og områder hvor HNT skal bygge opp spisskompetanse defineres i samråd med foretaksledelsen, de enkelte fagområder og det nyopprettede Forskningsutvalget med bruker representanter.
- Det bygges på områder hvor HNT er i front, men områder hvor det ønskes bedret kompetanse kan også defineres som satsningsområder
- Selv om satsningsområder defineres, må det også være mulighet for nye kreative ideer og forskning på andre områder ut fra personlig interesse og kvalifikasjon

6.7 Stimulere til tverrfaglig FoU aktivitet:

- Gi støtte til og stimulere til Mastergradsstudiet for ansatte med høgskoleutdanning
- Stimulere til tverrfaglige prosjekter i avdelingene
- Øremerke stipend for PhD utdanning til høgskoleutdannede med hovedfag/mastergrad
- Prosjektsamarbeid med HiNT og andre høgskoler i regionen

7. ØKONOMI

Det foreligger ikke eksakte tall på hvor stor andel av brutto driftsbudsjett som i dag brukes til FoU aktivitet, men det stipuleres at det i 2003 ble brukt i overkant av 10 mill kroner (ca 0,75% av brutto driftsbudsjett). Dette inkluderte blant annet FoU- stab med bibliotek tjenester og kurscenter, FFE- enhet, FoU prosjekter ved de enkelte avdelinger og utgifter til eksterne veiledere og analyser. I tillegg kom eksternt finansierte prosjektmidler, kapital fra forskningsfond, fordypningstid og overlegepermisjoner. Oppdragsforskning ga inntekt til avdelinger og helseforetakets forskningsfond.

Fra 2004 innfører Helsedepartementet et nytt, delvis resultatbasert finansieringssystem for forskning i Helseforetakene hvor 40% gis som et basistilskudd og 60% blir resultatbasert (St.prp. nr. 1 (2003-2004) kap. 732, post 78 og i St. meld. Nr. 5 (2003-2005): *Inntektssystem for spesialisthelsetjenesten; kap. 6 Forskning og utdanning*). Den resultatbaserte delen av tilskuddet til forskning tildeles på bakgrunn av poengberegning basert på et nasjonalt system for registrering av forskningsresultater i helseforetakene hvor vitenskapelige artikler og avlagte doktorgrader inngår (NIFU skriftserie 1/2003). Pr. i dag er tilskuddet som Helsedepartementet vil gi til forskning og utviklings arbeid i Helseforetakene til sammen 370 mill kr. Økt forsknings og utviklingsaktivitet vil i løpet av planperioden gi mulighet for større tilskudd.

7.1 Ressursbehov

FoU aktivitet må sikres realistiske rammebetingelser. For å nå de mål og resultatmål som er beskrevet i denne planen er det behov for økt finansiering av FoU aktiviteter opp til 2% av brutto driftsbudsjett. Det tas sikte på en gradvis opptrapping i perioden fra 2004 til 2007, med lavest økonomisk tilskudd de to første årene (se framdriftsplan side 19-20).

I forhold til dagens aktivitet er det behov for økte midler til:

- styrking av metode og veiledningskompetanse
- oppbygging av infrastruktur
- integrering av FoU arbeid i avdelingenes daglige aktivitet
- forskningsformidling
- stipend: doktorgradstipend og kortere stipend
- øremerket stipend for høgskoleutdannede

I tillegg til egne ressurser vil det søkes støtte fra:

- HMN RHF
- institusjoner (Norges forskningsråd, Helse og rehabilitering og andre)
- oppdragsforskning

8. FRAMDRIFTSPLAN

Strategiplanen har en tidshorisont 2004 – 2007. I tråd med mål og tiltak i denne planen foreslås følgende framdriftsplan:

	Tiltak	Ansvar	Økonomi
2004	Total budsjettavsetning HNT	Styret, Adm.direktør	1,0 % av brutto driftsbudsjett
	Opprette Forskningsutvalg	Styret, Adm.direktør	
	Kartlegge ressursbruk til FoU i dag	FoU stab, Klinikkledere	
	FoU inkluderes i alle i lederutviklingsprogram	Adm.direktør	
	Utpeke FoU-ansvarlig i de enkelte klinikkene	Klinikkledere	
	Øke bemanning i FoU stab. (høgskoleutdannet med metodekompetanse, 100 % stilling)	Adm.direktør	
	Start etablering av nødvendig dataverktøy	Leder FoU stab	
	Bygge opp forskningsnettverk i HNT	Leder FoU stab	
	Planlegge lokaler for FoU-aktivitet i Namsos	Adm.direktør Leder FoU stab	
	Etablere FoU-aktivitet i alle klinikker	Klinikkledere	
	Dokumentasjon av FoU-aktivitet i klinikkene	Klinikkledere	
	Etablere produksjonsmål tilpasset Helse Nord-Trøndelag	Leder FoU stab	
	Identifisere satsningsområder	Adm. Dir, Klinikkledere Forskningsutvalget	
	8 doktorgradsstipendiater	Forskningsutvalget	
	2 post doc stipendiater	Forskningsutvalget	
	6 mastergradskandidater	Forskningsutvalget	
	20 publikasjoner	Forskningsutvalget	
	Minst 1 prosjekt med deltagelse fra begge sykehusene	Forskningsutvalget	
	Minst 1 samarbeidsprosjekt med samarbeidspartnere	Forskningsutvalget	
	Utlysning kort stipend (3-6 mnd)	Forskningsutvalget	
Konkretisere planer for forskningsformidling	Leder FoU stab Informasjonsleder		
2005	Total budsjettavsetning HNT	Styret, Adm.direktør	1,25% av brutto driftsbudsjett
	Øke bemanning i FoU stab. (Bibliotek, metodekompetanse)	Adm.direktør	
	Videreutvikle forskningsnettverk i HNT	Leder FoU stab	
	Etablere lokaler for FoU-aktivitet Namsos	Adm.direktør	
	Konkret FoU-aktivitet i alle klinikker	Klinikkledere	
	Minst 50% stilling tilknyttet FoU i hver av de behandlingsrelaterte klinikkene	Klinikkledere	
	Dokumentasjon av FoU i klinikkene	Klinikkledere	
	Konkret forskning i ett satsningsområde	Forskningsutvalget	
	10 doktorgradsstipendiater	Forskningsutvalget	
	3 post doc stipendiater	Forskningsutvalget	
	7 mastergradskandidater	Forskningsutvalget	
	24 publikasjoner	Forskningsutvalget	
	Minst 2 prosjekt med deltagelse fra begge sykehusene	Forskningsutvalget	
	Minst 1 samarbeidsprosjekt med samarbeidspartnere	Forskningsutvalget	
	Utlysning kort stipend (3-6 mnd)	Forskningsutvalget	
Forskningsformidling rettet mot brukere	Leder FoU stab Informasjonsleder		

	Tiltak	Ansvar	Økonomi
2006	Total budsjettavsetning HNT	Styret, Adm.direktør	1,5 % av brutto driftsbudsjett
	Øke bemanning i FoU stab (metode/statistikk kompetanse, sekretær)	Adm.direktør	
	Videreutvikle forskningsnettverk i HNT	FoU stab	
	Lokaler for FoU aktivitet ved begge sykehusene	Adm.direktør	
	Konkret forskningsaktivitet i alle klinikker	Klinikkledere	
	Minst 1 x 25% og 1 x 50% stilling for FoU i hver av de behandlingsrelaterte klinikkene	Klinikkledere	
	Dokumentasjon av FoU aktivitet i klinikkene	Klinikkledere	
	Konkret forskning i 2 satsningsområder	Forskningsutvalget	
	12 doktorgradsstipendiater	Forskningsutvalget	
	Minst 1 doktorgradsprosjekt med høgskoleutdannet kandidat	Forskningsutvalget	
	4 post doc stipendiater	Forskningsutvalget	
	8 mastergradskandidater	Forskningsutvalget	
	27 publikasjoner	Forskningsutvalget	
	Minst 2 samarbeidsprosjekt mellom Namsos og Levanger	Forskningsutvalget	
	Minst 2 samarbeidsprosjekt med samarbeidspartnere	Forskningsutvalget	
	Utlysning kort stipend (3-6 mnd)	Forskningsutvalget	
	Forskningsformidling	Leder FoU stab Informasjonsleder	
2007	Total budsjettavsetning HNT	Styret, Adm.direktør	2,0% av brutto driftsbudsjett
	Øke bemanning i FoU stab (metodekompetanse)	Adm.direktør	
	Videreutvikle forskningsnettverk i HNT	Leder FoU stab	
	Lokaler for FoU aktivitet ved begge sykehusene	Adm.direktør	
	Konkret forskningsaktivitet i alle klinikker	Klinikkledere	
	Opprette minst 2 x50% stilling for FoU i hver av klinikkene	Klinikkledere	
	Dokumentasjon av FoU aktivitet i klinikkene	Klinikkledere	
	Konkret forskning i 2 satsningsområder	Forskningsutvalget	
	15 doktorgradsstipendiater	Forskningsutvalget	
	Minst 2 doktorgradsprosjekt med høgskoleutdannede kandidater	Forskningsutvalget	
	4 post doc stipendiater	Forskningsutvalget	
	10 hovedfagskandidater	Forskningsutvalget	
	30 publikasjoner	Forskningsutvalget	
	Minst 2 samarbeidsprosjekt mellom Namsos og Levanger	Forskningsutvalget	
	Minst 2 samarbeidsprosjekt med samarbeidspartnere	Forskningsutvalget	
	Utlysning kort stipend (3-6 mnd)	Forskningsutvalget	
	Forskningsformidling	Leder FoU stab Informasjonsleder	